

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica misericordias domini

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](#)

Dominica Quasimodogeniti.

cum Moze sustentarent onus populi, Num. 11.v.17.25. quia igitur super Christum requiescit Spiritus Domini, Esa. 11.v. 1.6.t.v. 1. & quidem sine mensura, Johan. 3.v.34. ex illius plenirudine Apostoli accipiunt Sp. S. Joh. 1.v.16. cuius duplex est operatio.

1. *Renovatio*, Psal. 104.v.30. Tit. 3.v.5.

2. *Consolatio*, Esa. 57.v.16. ubi simile observandum est, quæd ab etesiis desumitur, quæ tempore æstivo viatores suaviter refrigerant: Ita Spiritus S. est in æstu temperies, unde paracletus dicitur Joh. 16.v.7.

II. *Scopus*, v. 23. ut plenipotentiâ habeant

1. *Peccata remittendi*, omnibus scilicet & singulis, qui dolent super illis seriò, in Christum credunt, & vitæ emendationem promittunt. Hæc est clavis solvens, Matth. 16.v.19.

Fluit hinc consolatio pro misericordiis peccatoribus, quâ erigi possunt, si peccatorum magnitudine & multitudine gravantur. Nam pastores Ecclesiæ habent potestatem remittendi, & quod agunt in terris, apud Deum ratum est in cœlis, ut inquit Chrysostomus. Millies igitur peccasti, millies

pœnitere, & millies gratiam consequeris. Habemus enim Deum qui peccata remittit, & aufert iniquitatem reliquiarum hæreditatis suæ, Mich. 7.v.18.

2. *Peccata retinendi*, nimis impœnitentibus, & obstinati, qui in peccatis contra conscientiam securè pergunt, & vitam emendare nolunt, his debent peccata reservare, absolutionem denegare, & pro ratione delictorum ex Ecclesiæ consortio ejicere, exemplo incestuosi, 1. Cor. 5. vers. 5. Hæc est clavis ligans, Matth. 16.v.19.

Potestate in hanc clavis utriusque omnes ac singuli Ecclesiæ Pastores ordinarii non ex autoritate propria, sed in solidum à Christo habent, qui est domus Dominus, Ebr. 3.v.6. proinde non sunt bruta fulmina, aut tonitrua ex pelvi, quando ministri Ecclesiæ impœnitentibus retentionem peccatorum ex verbo Dei annunciant. Non enim homo est quirigat, sed Christus, qui nobis hanc potestatem dedit, inquit Chrysostomus. Qui ergo contemnit, non homines contemnit, sed Deum, 1. Thess. 4. vers. 8.

Dominica Misericordias Domini.

Evangelium Johan. 10. vers. 12. 16.

Cum gravis hinc inter Core, Daten & Abironem, illinc vero inter Mosen & Aaronom quoad summum sacerdotium orta esset contentio, Deus controversiam hanc miraculosè termininaturus virginas duodecim Principum tribum filiorum Israel tabernaculo inferri, & unicuique tribus nomen inscribi jubet hæc conditione, ut cuius virga manu floruisse, ex illa tribu summus Sacerdos constitueretur. Sed ecce,

*Hæc Virga Aaroni florens et fructu fæcens suis typos Gli. Gœph. et pasto-
nati ex Virgine, zdm. D. Pfeif. in Theol. in Nuce p. 32. seqq.*

sola virga Aaronis postridie floruisse, fronduisse, fructumque amygdalinum protulisse comperta est, quo signo declarabat Deus, solum hunc præ ceteris ad summum sacerdotium divinitus electum & prædestinatum esse, Num. 16.v.3. & 17.v.2. seqq.

Pharisei & Scribæ Vos mei, parem Christo movebant controversiam, honores summi Pontificis ipsi deferre recusantes, sed ecce prodit in hodierno Evangelio cum virga

Dominica Misericordias Domini.

pastorali, & per ejus florem miraculosum refutat adversarios, ut nihil inveniant, quod regetere possint. Hoc ipso effecit, ut ab omnibus hodie in universalem pastorem & tecumenicū Ecclesię tuę Pontificem recipiatus, qui verè de se gloriari potest: Ego sum pastor bonus.

Videbimus nos

I. Pastoris curam.

II. Ovium naturam.

J.J.

EXEGESIS.

Misericordias Domini cantabo in æternum, ex Psal. 89. v. 1. hodie beneficia Salvatoris deprædicatura intonat Ecclesia, unde præsens Dominica nomen sortita est. Magnum enim & indubium misericordiae argumentum est, quod Pastorem se Christus ipse nuncupat pastoralem multis argumentis commendat. Producit enim

1. *Fidelitatem in pascendo.* Est enim pastor ille quem Prophetæ prædixerunt, Isa. 40. vers. ii. Ezech. 34. v. 23, 37. v. 24. Typi ejus fuerunt Abel, Gen. 4. v. 2. Jacob, Gen. 29. v. 20. Moses, Exod. 3. v. 1. David, 1. Sam. 16. v. ii. quæ omnia quasi digito monstrat Salvator, quando inquit in principio Evangelii. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμῆν ὁ καλός, unde ἐξηρτυμένος à Petro dicitur, 1. c. 2. v. 25. Pastor à pascendo nomen habet, quia proprium ejus officium est oves pascere. Hoc præstat Christus abundantiter, Ps. 23. v. 1. & pascit oves si bi commissas.

1. *Cibo corporali*, dum alimenta ad viatum & amictum necessaria ipsis suppeditat, tanquam verus cum Patre & Spir. S. Deus, Joh. 5. v. 18. Ebr. 1. v. 3. 1. Tim. 6. v. 8. ad. 14. 17.

2. *Cibo sacramentali*, dum ipsas corpore & sanguine suo pascit in S. coena, quod nullus unquam Pastor fecit, Matth. 26.

vers. 28. Joh. 6. v. 35. 55.
Ia: (1) cibo corporali (2) cibo spiritali
Sacramenta. (3) abo aeterno celesti.

Gen. 29. 2. 8. 10. 11. legimus etc. (Appell. Allegor.) Tunc grāce
divina opt̄ et occidit erat magnus lapide, lapide inq̄, me
geno et tondere sp̄ctor morte i. p̄p̄ a. vario de pastorate
lapide ut mine iterum ex hoc fonte gratia divina bi-

3. *Cibo spiritali* per verbum Evangelii, bere potius,
Ex. 38. v. 16. quod vocatur manna absconditum. ^{ne abseruit} Apoc. 2. v. 17. Hæc sunt pascua illa bo-^{cooperatur} v. 14. quibus si grato animo fruiamur h̄ic in ^{v. p. 176.} tempore gratiæ, ibi beatificâ visione nos pa-
siet, Psal. 17. v. 15. & torrente voluptatis in-
ebriabit, Ps. 36. v. 9.

II. *Charitatem in redimendo*, v. 12. Bonus pastor ponit animam pro ovibus. Idem Christus fecit. Omnes nos eramus tanquam oves errantes, Ex. 53. v. 6. sed venit Christus, & non solum quæsivit quod perierat, Luc. 19. v. 10. sed & animam suam pro nobis de-
posituit, ut nos ex infernalis lupi fauibus eri-
pererit, 1. Pet. 1. v. 18. Eph. 5. v. 2. Act. 20.
v. 28. Apoc. 5. v. 9. Typus hujus fidelitatis proponitur nobis in Davide, 1. Samuel. 17.
v. 34.

Magnum hoc est solatium pro iis, qui vocis legis terroristi, & ob peccata sua ma-
ledictionem metunt, cui terrori opponen-
da est suavissima illa vox boni pastoris: Ego
pono animam meam pro ovibus meis, noli
timere, ego redimam te, Ex. 43. v. 1.

III. *Fortitudinem in defendendo*. Mer-
cenarius viso lupo fugit. Secus facit Christus, qui non retrocedit, sed oves suas ma-
sculæ defendit contra lupum infernalem, &
ejus assecas hæreticos & tyrannos, qui ni-
hil aliud sunt quam lupi rapaces & gregi
non parcunt, Matth. 7. v. 15. Act. 20. v. 29.
primis trecentis annis Ecclesia fuit oppu-
gnata per tyrannos, sequentibus teculis per
falsos Doctores, hodie ab utroque hostium
genere oppugnatur. Sed confidite fratres,
pastorem habemus fortem & fidelem, qui
non dormit, neque dormitat, Psal. 120. v. 4.
sed est murus igneus circa ovile suum, Zach,
2. vers. 5.

R. 2

IV. Be-

IV. Benevolentiam in agnoscendo. v. 14. nam agnoscere hoc loco non significat notitiam mete theoreticam, sed potius practicam, quæ curam simul & benevolam affectionem includit, Psalm. i. v. 6. 2. Tim. 2. v. 19. novit igitur Christus ovinas suas non notitia solum visionis, secundum externum aspectum, ut Themistocles nomina civium Atheniensium, & Cyrus Persarum Rex nomina militum triginta milium, qui sub ipso stipendia merebant, sed visione etiam dilectionis secundum internum cordis affectionem, & in manibus suis descripsit, ut nunquam eorum obliviscatur, Esa. 49. v. 16.

Pastores alias signare solent ovinas suas: Ita Christus signavit nos signo Thau, Ezech. 9. v. 4. id est, sanguine in ara crucis effuso, sicut olim sanguine agni paschalidis Israelitæ postes & superliminaria domorum signabant, Exod. 12. v. 23. hinc novit qui sunt fui, 2. Tim. 2. v. 19. & ab angelo percussore illos liberat, qui terretur, ut inquit Damianus, quando videt Christianorum labia sanguine Christi rubentia. Nam in Christo habemus redemptionem persanguinem eius, Col. 1. v. 14.

V. Sedulitatem in adangendo. Nam alias adhuc oves habeo, inquit, quas oportet me adducere, & hoc ipso gentes etiam ad societatem Ecclesiæ vocandas esse innuit, gentes enim sunt oves istæ aliae, quæ non erant ex hoc populi Dei ovili, sed segregatae & alienæ à testamento promissionis, Ephel. 2. v. 12. At Christus diruit maceriem per prædicationem Evangelii, & ipsas quoque de longe vocavit, Ephel. 2. v. 13. 14. Ita valde auxit gregem suum, ut Jacobus Patriarcha, Gen. 30. v. 37. seqq. nam duabus etiam virginis utitur, alteram vocavit amabilem, & alteram dolorem, Zach. 11. v. 7. Celebrent ergo

gentiles hanc Christi bonitatem, qui vocavit eos è tenebris ad lucem, & sicut is, qui vocavit sanctus, ipsi quoque sancti sint, quod monet Petrus I. C. I. v. 15. 16. Hæc prima pars libri Evangelium ab aliis Litteris in primis legit. De Secundo, & hoc foecili in Evangelio, & in sequentes, ab aliis dicitur pars. Idimius Pastoris curam. Videbimus etiam ovinum naturam, quæ est

I. Culpabilis, si species

1. Stoliditatem. Est enim ovis animal simplex, & ad errandum proclive? Ita nos omnes naturâ sumus stulti & tardi corde, Luc. 2. 4. v. 25. & non intelligimus quæ sunt Spiritus Dei, 1. Cor. 2. v. 14. sed aberramus à recto salutis tramite, unusquisque graditur viam suam in adinventionibus cordis sui, Esa. 53. vers. 6. Hoc agnoscamus & cum Davide ingemiscamus ex Psal. 119. v. 176. O bone Jesu, sumus velut oves, quæ perierunt, require servos tuos.

2. Timiditatem. Quamprimum enim lupum videt appropinquantem, mox exhortat, & in pedes quantum potest, se conjicit. His est timor servilis, qui in amore locum non habet, 1. Joh. 4. v. 18. proinde eliminemus illum oportet ex corde nostro, Rom. 8. v. 15. Nam lupus infernalis nocere nobis non potest, sed judicatus est, Joh. 16. v. 11. interim timore filiali Deum prosequamur, Phil. 1. v. 12. quo qui caret, justificari non poterit Sir. 1. v. 27.

3. Stupiditatem. Ovis, quæ semel à grege aberravit, per se redire nunquam potest, sed magis magisque in errorem raptur, & tandem à lupo devoratur. Imò si gressus per ponticulum ducatur, & una in aquam prolabitur, omnes desilunt, quod certè maximæ stupiditatis indicium est. Sic nos quoque per prava exempla facile scandalizamur, & viribus propriis ad salutem redice-

non

non possumus. Deus est, qui operatur in nobis velle & perficere, Phil. 2.v.13. proinde oremus cum Jer. 31. v. 18. Converte me, & convertar, quia tu Dominus Deus meus.

II Imitabilis. Tangit enim Christus Pastor noster fidelis & ecumenicus in contextu hodierni Evangelii proprietates quasdam ovium bonas & laudabiles, quibus omnes pii instructi esse debent, cum sint oves Christi triplici respectu,

1. *Quoad creationem*, Psal. 100. v.3.
2. *Quoad redemptionem*, Esa. 53. v.6.
3. *Quoad sanctificationem*, Matth. 15. veri. 24.

Tales sunt

1. Obedientia. Agnoscit enim vocem Pastoris, & sequitur eum, quoque vel sola fistula deducitur: Ita veri Christiani vocem pastoris sui agnoscunt & sequuntur, quae in Scriptura sonat, per quam Deus nobis loquitur. Vox Christi est: agite pénitentiam & credite Evangelio, Marc. 1. vers. 15. Qui igitur beneficiis hujus pastoris vult frui, illum oportet pénitentiam agere, per quam gaudium in cælo excitatur, Luc. 15. v.10. Ps. 51. vers. 19. Vox Christi est Joh. 13. vers. 34. mandatum novum do vobis, ut diligaris invicem. Qui beneficiis hujus pastoris vult frui, illum oportet diligere proximum, 1. Joh. 4. v.12. Vox Christi est: Discite à me, quia misericordia sum & humilis corde, Matth. 11. v.28. qui ergo odio & superbiam delectantur, ovibus Christi anumerari non possunt, 1. Iohann. 3. vers. 15. non autem sufficit audire vocem Christi, sed oportet etiam ab aliena voce mercenarium aures avertere.

Est animal quoddam in Africa Hyæna dictum, magnitudine lupi, quod noctuac-

cedit ovilia, & pastorum vocem imitatur, quæ oves evocat & egressos dilaniat. In eo proponitur imago hæreticorum, qui assuefecunt ὄπια ταῦτα, ἀνόησις Φρονεῖν, & per dulces sermones & assentationes corda innocentium seducunt, Rom. 16. v.18.

2. Patientia. Nam cum ad occisionem ducitur non grunnit ut porcus, non mordet ut canis, non recalcitrauit ut equus, sed prorsus obmutescit, & mortem patienter sustinet: Ita omnes Christiani patientes malorum esse debent, ut ministros Dei decet, Ebr. 10. v. 36. 2. Cor. 6. v. 4. Luc. 21. v.19. Jac. 5. v.8.

3. Innocentia. Ovis est animal pacificum, nec aliis animalibus ullo modo nocet: Ita Christiani debent esse simplices, sicut columbae, Matth. 10. vers. 16. depontentes omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, & invidias, & detractiones, sicut modò geniti infantes, 1. Pet. 2. v.1. 2.

4. Beneficentia. Ovis est animal frugiferum, lac & lanam, immo nihil est in ove, quod non possit aliquem usum praestare. Sic pii frugiferi sint in bonis operibus, Tit. 3. v.14. tales oves Deus habere expetit, Tit. 2. vers. 14.

Hœdi sunt petulca & lascivia animalia, graduntur ἀνάκτος per precipitia, nec lac, nec lanam præbent, sed turpiter fecerint. Videite igitur, ut ovium naturam habeatis juxta proprietates modò enumeratas, ut non ad sinistram cum hædis, sed ad dextram Christi cum ovibus tandem aliquando fistamini, & vocem audiatis jucundissimam:

Venite benedicti Patris mei, &c.

Matth. 25. v.13. &
seqq.